

Палаш Ю. О., Стасюк Ю. М.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**СУТНІСТЬ, ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ
ЗАСТОСУВАННЯ ЛІЗИНГУ**

На сучасний момент лізинг вважається одним з найдинамічніших інструментів фінансування, що стрімко набирає популярності у багатьох країнах з розвинутою економікою через свою доступність, зручність, гнучкість та ефективність. Оскільки лізингові операції є ефективним методом для стимулювання інвестицій та реальним засобом збереження капіталу для фінансування виробництва, їх активне використання може значно вплинути на розвиток економіки країни [3]. Згідно з дослідженням [2] ефективне використання лізингу може бути одним із ключових елементів інноваційного розвитку економіки.

Традиційний лізинг включає участь трьох сторін: лізингодавця, лізингоодержувача та продавця майна. Лізинг розпочинається з того, що потенційний лізингоодержувач, не маючи достатньо коштів, звертається до лізингової компанії. Згідно з угодою, лізингоодержувач обирає продавця майна, яке лізингодавець придбає та передає його в тимчасове користування за плату, узгоджену в договорі. По закінченню строку угоди майно може бути повернуте лізингодавцю або стати власністю лізингоодержувача. У довгостроковій оренді виділяють дві основні форми: фінансовий та оперативний лізинг.

Як визначено в Законі України «Про фінансовий лізинг» [1] фінансовий лізинг передбачає виплату лізингоодержувачем лізингодавцю всієї амортизації орендованого майна протягом дії договору. Після його закінчення лізингоодержувач може повернути майно лізингодавцю, викупити його за залишковою вартістю або укласти новий лізинговий договір. Оперативний лізинг відрізняється від фінансового тим, що термін дії договору менший, ніж період амортизації лізингово майна (зазвичай 2-5 років). Після закінчення терміну дії угоди вона може бути продовжена на нових умовах, або майно повертається лізингодавцю, або викупується за договірною ціною. Використання лізингу як фінансового інструменту надає підприємствам низку істотних переваг, серед яких вагому роль відіграє можливість розширення інвестиційних можливостей.

Лізингові моделі дозволяють компаніям отримувати доступ до необхідного обладнання та інших активів, уникаючи при цьому значних витрат на їх придбання, що розкриває нові перспективи для розвитку та модернізації виробництва. Крім того, збереження оборотних коштів є істотною перевагою, оскільки лізинг дозволяє зберегти фінансову стабільність підприємства, перенаправляючи ресурси на інші потреби та інвестиційні проекти без необхідності великих витрат вразливих сум грошей [1].

Український лізинговий ринок знаходиться на етапі активного розвитку. Останні роки принесли значний ріст професіоналізму фінансового та технічного керівництва підприємств, що підтверджує покращення їхньої підготовки до прийняття рішень щодо використання лізингу. Також відбулися позитивні зміни у законодавстві, що регулює лізинг, зробивши його більш зручним для українських компаній.

Гнучкість лізингових угод дає можливість регулярно оновлювати обладнання або активи, що допомагає компаніям залишатися конкурентоспроможними. Зниження фінансових ризиків через фіксованість лізингових платежів дозволяє підприємствам краще планувати витрати і мінімізувати коливання вартості ресурсів чи обладнання, що сприяє стабільності їхнього фінансового стану [4].

Проте варто врахувати, що використання лізингу також супроводжується певними недоліками, які потрібно врахувати перед ухваленням рішення про його застосування. Один з основних недоліків полягає у загальній вартості лізингу, яка, як правило, виявляється вищою, ніж витрати на обслуговування банківського кредиту. Іншим значущим аспектом є відсутність права власності на лізингове майно до повного завершення терміну дії договору. Також варто відзначити про обмеження щодо наявних способів використання лізингового майна, яке, зазвичай, повинне бути використане відповідно до його цільового призначення.

Отже, незважаючи на значні переваги, лізинг може виявитися не найкращим рішенням для деяких підприємств або ситуацій через вищу вартість фінансування, обмеження у правах власності та використанні майна. Перед тим, як прийняти рішення, важливо ретельно зважити всі «за» та «проти» і врахувати конкретні потреби та цілі, щоб визначити, чи є лізинг оптимальним способом фінансування.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 04.02.2021 № 1201-IX (редакція від 01.01.2024 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text>.
2. Крупський О.П., Стасюк Ю.М. Економічна культура як фактор інноваційного розвитку економіки країни. *Інноваційна економіка*. 2012. Т. 35. № 9. С. 56-60.
3. Нікончук М.М. Правовий статус лізингової компанії на ринку фінансових послуг. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 11 (3). С. 13-15.
4. Підприємництво: сучасні виклики, тренди та трансформації: моногр. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. Гринько. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2023. 568 с.
5. Agres O.H. et al. Development and evaluation of efficiency of leasing activities in agricultural sector of Ukraine. *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*. 2020 Vol. 20, Issue 3, P. 53-60. URL: <https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-01/Art5.pdf>.

Фесенко Б. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПЛАНУВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПОТУЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Під поняттям «виробнича потужність» розуміється максимальний обсяг виробництва продукції з урахуванням різноманітності товарів та кількісних показників за плановий період, при повному використанні виробничого обладнання. Це включає в себе заходи з впровадження передових технологій, організації виробництва та праці, що сприяють оптимізації процесів та підвищенню продуктивності. За допомогою показників виробничої потужності визначають обсяг виробничої програми, встановлюють точки зростання та обмеження на підприємстві, а також розраховують необхідні капітальні вкладення для виготовлення продукції.

Виробнича потужність підприємств оцінюється за допомогою різноманітних одиниць виміру, що відображають специфіку їхньої діяльності та прив'язані до конкретних галузей. Ураховуючи природу виробництва та сферу діяльності, застосовують різні міри. Загальна засада полягає в тому, що потужність визначається у тих же одиницях, в яких здійснюється облік продукції або наданих послуг. В основному це натуральні або умовно натуральні вимірники, які відображають різноманітність виробництва та надання послуг. Виробнича спроможність також визначає масштаби потенційного зростання обсягів виробництва. Максимальна межа виробничої спроможності визначається наявним